

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 5CoP/34/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4118213470
Dátum vydania rozhodnutia: 24. 11. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Vladimír Pribula
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2021:4118213470.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Vladimíra Pribulu a sudcov JUDr. Borisa Minksa a JUDr. Olivera Kolenčíka, v právnej veci navrhovateľky - manželky: H. Y. H., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom X. - F., E. XXX/XX, zastúpená JUDr. Dagmar Malaschitzovou, advokátkou so sídlom Advokátskej kancelárie v Bratislave, Černyševského 46, proti manželovi: V. H., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom X. - F., E. XXX/XX, o návrhu navrhovateľky na rozvod manželstva a úpravu pomerov rodičov na čas po rozvode manželstva k maloletému V. H., nar. XX.XX.XXXX, bytom u navrhovateľky (matky), zastúpenému Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Nitra, Štefánikova tr. 88 ako kolíznym opatrovníkom, o odvolaní matky proti rozsudku Okresného súdu Nitra zo dňa 17. júna 2021, č. k. 24P/325/2018-435, takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie m e n í tak, že otec V. H. je povinný prispievať na výživu maloletého V. H., nar. XX. XX. XXXX sumou 300 eur mesačne, ktoré je povinný platiť vždy do 15. dňa v mesiaci vopred k rukám matky maloletého H. Y. H., počnúc dňom 13. 06. 2019.

Zročné výživné otca za obdobie od 13. 06. 2019 do 30. 06. 2021 predstavuje sumu 2 980 eur, ktorú otcovi povoľuje splácať v 600 eurových splátkach až do zaplatenia, keď prvú splátku zaplatí v lehote do 28. 02. 2022, druhú splátku zaplatí v lehote do 31. 05. 2022, tretiu splátku zaplatí v lehote do 31. 08. 2022, štvrtú splátku zaplatí v lehote do 30. 11. 2022 a poslednú splátku v sume 580 eur zaplatí v lehote do 28. 02. 2023.

Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov prvoinštančného a odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

1.1. Okresný súd Nitra (súd prvej inštancie podľa § 12 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok, ďalej len „CSP“ v spojení s § 2 ods. 1 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok, ďalej len „CMP“) rozsudkom zo dňa 17. júna 2021, č. k. 24P/325/2018-435 zaviazal otca prispievať na výživu maloletého V. H., nar. XX.XX.XXXX sumou vo výške 200,- eur mesačne, ktoré je otec povinný platiť vždy do 15-teho dňa v mesiaci vopred k rukám matky, počnúc dňom 13.06.2019.

1.2. Zročné výživné otca za čas od 13.06.2019 do 30.06.2021 činí sumu 400,- eur, ktorú sumu je otec povinný uhradiť k rukám matky do troch dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

1.3. O trovách konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

2. Rozhodnutie vo veci samej právne odôvodnil podľa ustanovení § 24 ods. 1, § 62 ods. 1, 2, 4, 5, § 75 ods. 1, § 76 ods. 1 a § 78 ods. 1 Zákona o rodine a výrok o trovách konania oprel o ustanovenie § 52 CMP.

3.1. V odôvodnení rozsudku poukázal na to, že navrhovateľka - manželka (ďalej aj matka -pozn. odvolacieho súdu) sa prostredníctvom svojho právneho zástupcu písomným návrhom doručeným tunajšiemu súdu dňa 20.11.2018 domáhala rozvodu manželstva s manželom V. H., nar. XX.XX.XXXX a úpravy pomerov rodičov na čas po rozvode manželstva k maloletému V. H., nar. XX.XX.XXXX. Maloleté dieťa žiadala manželka zveriť do svojej osobnej starostlivosti a otca zaviazat' prispievať na výživu maloletého dieťaťa sumou vo výške 400 eur mesačne. Styk otca s dieťaťom navrhla upraviť tak, že otec je oprávnený stretávať sa s maloletým dieťaťom každý párny kalendárny týždeň od soboty od 09.00 hod. do nedele do 16.00 hod., počas vianočných sviatkov dňa 25.12. od 09.00 hod. do 18.00 hod., počas Veľkonočného pondelka v čase od 09.00 hod. do 16.00 hod., počas letných prázdnin každý kalendárny rok od 01.07. od 10.00 hod. do 14.07. do 17.00 hod.

3.2. Svoj návrh odôvodnila tým, že postupne začali mať s manželom diametrálne odlišné názory na uspokojovanie potrieb rodiny a jej ďalšie smerovanie, v dôsledku čoho sa začali vzájomne citovo odcudzovať, ich vzájomné vzťahy ochladli a stali sa formálnymi, pričom ani jeden z nich nemá záujem na obnovení manželského spolužitia. Podľa matky nemá otec záujem na zabezpečovaní osobnej starostlivosti o maloleté dieťa a vzhľadom k tomu, že sa na úhrade nákladov na maloleté dieťa podieľal iba nepravidelne a v minimálnom rozsahu, navrhla výživné vo výške 400 eur mesačne.

4. Okresný súd Nitra rozsudkom č. k. 24P/325/2018-140 zo dňa 04.04.2019 manželstvo účastníkov konania rozviedol, maloletého V. H., nar. XX.XX.XXXX na čas po rozvode manželstva zveril do osobnej starostlivosti matky a otca zaviazal prispievať na jeho výživu sumou vo výške 400 eur mesačne, ktoré je povinný platiť vždy do 15-teho dňa v mesiaci vopred k rukám matky. Právo zastupovať maloleté dieťa a spravovať jeho majetok majú obaja rodičia. Voči predmetnému rozhodnutiu sa v časti výšky výživného odvolal otec maloletého dieťaťa, v ktorom uviedol, že nie je možné z jeho finančných prostriedkov, ktoré momentálne zarába prispievať na výživu dieťaťa sumou 400 eur mesačne a to aj napriek tomu, že by chcel maloletému V. zabezpečiť vzdelávanie v takom rozsahu ako doteraz.

5. Krajský súd v Nitre uznesením č. k. 5CoP/35/2019-167 zo dňa 18.09.2019 zrušil predmetné rozhodnutie Okresného súdu Nitra v časti výroku o určení výživného otcovi na maloletého V., ako aj výroku o náhrade trov konania a vec vrátil prvostupňovému súdu na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Z odôvodnenia uznesenia Krajského súdu v Nitre vyplýva, že je potrebné prvostupňovým súdom doplniť dokazovanie v smere zisťovania možností a schopností otca, ustálenia príjmu, z ktorého súd pri určovaní výšky výživného vychádzal a uvedené posúdi v kontexte so zistenými príjmami a výdavkami matky a maloletého dieťaťa, pričom zistené skutočnosti následne posúdi a vyhodnotí v súlade s ustanovením § 191 Civilného sporového poriadku.

6.1. Po doplnení dokazovania súd prvej inštancie z hľadiska skutkového stavu zistil, že manželstvo účastníkov konania bolo uzavreté dňa 10.07.2010 v Nitre, z ktorého manželstva pochádza jedno maloleté dieťa, V. H., nar. XX.XX.XXXX. Toto manželstvo bolo rozvedené rozsudkom Okresného súdu Nitra č. k. 24P/325/2018-140 zo dňa 04.04.2019. Maloletý V. H. bol na čas po rozvode zverený do osobnej starostlivosti matke a otca súd zaviazal prispievať na jeho výživu sumou vo výške 400 eur mesačne. Uvedený rozsudok nadobudol v časti rozvodu manželstva a v časti zverenia maloletého dieťaťa právoplatnosť dňa 13.06.2019. V časti výšky výživného bol rozsudok napadnutý odvolaním zo strany otca maloletého dieťaťa.

6.2. Matka bývala v čase rozvodu manželstva s maloletým dieťaťom v trojizbovom byte, ktorý je v osobnom vlastníctve jej bývalého manžela a on býval v jednoizbovom byte, ktorý je v osobnom vlastníctve bývalej manželky. Matka uhrádzala výdavky spojené s bývaním v byte, ktorý je v jej osobnom vlastníctve, uhrádzala za plnenia spojené s užívaním bytu sumu 126,93 eura mesačne, preddavky za spotrebu elektrickej energie v sume 22 eur mesačne, SIPO vo výške 4,64 eura mesačne a poplatok za internet vo výške 16 eur mesačne. Splátky úveru predstavovali sumu 131,26 eura mesačne, za životné poistenie pre seba a dieťa uhrádzala sumu vo výške 65,40 eura mesačne, za uskladnenie pupočníkovej krvi sumu 70,04 eura ročne. Matka mala záujem o odkúpenie bytu otca, v ktorom by aj naďalej mohla s maloletým bývať, avšak rodičia sa nevedeli dohodnúť na cene predmetného bytu.

6.3. Matka následne kúpila 2-izbový byt za sumu 76.500 eur. Na predmetnú nehnuteľnosť si brala úver 120.000 eur s tým, že časť finančných prostriedkov matka použila aj na rekonštrukciu predmetného bytu a na refinancovanie predchádzajúceho úveru, ktorý mala na 1-izbový byt. Mesačné splátky hypotéky má

matka aktuálne 412,07 eura (od 20.03.2020). Jednoizbový byt dala matka od 10.09.2020 do prenájmu s tým, že mesačné nájomné predstavuje sumu 430 eur, z ktorej sumy uhrádza náklady na predmetný byt vo výške 150 eur mesačne a 7,60 eura poplatok za Satro. Za byt, v ktorom matka spolu s maloletým v súčasnej dobe bývajú, platí mesačný predpis úhrad za užívanie bytu a služby s tým spojené vo výške 150 eur, 50 eur za spotrebu elektrickej energie a 46,20 eura je poplatok za televíziu, internet a mobilný telefón.

7.1. Maloletý V. je žiakom 3. ročníka súkromnej základnej školy, kde matka na začiatku roka uhradila poplatok za učebnice vo výške 80 eur, poplatok za uniformy predstavuje sumu 289 eur ročne, školné sumu 450 eur mesačne a poplatok za stravu cca 80 až 90 eur mesačne. Matke bola odpustená časť poplatku školného, kedy v roku 2020 uhradila spolu za mesiace apríl a máj sumu 360 eur. Podľa vyjadrenia matky prišlo aj k zníženiu poplatku za stravu, ktorá sa od roku 2020 pohybuje vo výške od 40 do 50 eur mesačne.

7.2. Matka má zvýšené výdavky aj so zdravotným stavom maloletého dieťaťa, s ktorým navštevuje psychologickú poradňu a dieťa tiež trpí atopickou dermatitídou, preto z uvedeného dôvodu maloletému zabezpečuje vitamíny a výživové doplnky. Maloletý V. hrá futbal, za čo uhradila matka sumu 20 eur mesačne, od septembra 2019 po 30 eur mesačne. Za lyžiarsky kurz uhradila sumu 500 eur, v zime 2020 maloletý uvedený kurz z dôvodu pandemickej situácie neabsolvoval. Maloletý absolvoval v roku 2020 počas letných školských prázdnin pobyt v detskom tábore, za ktorý matka zaplatila za štyri týždne sumu 200 eur a stravu 61 eur za dva týždne pobytu.

8.1. Matka pracovala v spoločnosti PROMA s.r.o. od 18.10.2018 do 30.11.2020, kde za rok 2019 dosiahla priemerný čistý mesačný príjem 1.100,19 eura a za rok 2020 1.235,58 eura spolu s odstupným. Podľa vyjadrenia uvedeného zamestnávateľa, ako aj vyjadrenia matky z dôvodu krízy spôsobenej pandemiou covid 19 uvedená spoločnosť zaznamenala zníženie objemu zákaziek. Z uvedeného dôvodu nemohla matka pracovať v tejto spoločnosti za nezmenených podmienok, t. j. na plný úväzok, preto sa dohodli na rozviazaní pracovného pomeru. Popritom vykonávala aj dohodu o pracovnej činnosti pre Ing. J. H. Intertrend a v období od 19.11.2019 do 19.11.2020 a následne od 04.12.2020 do 04.01.2021. Prácu vykonávala podľa vyjadrenia zamestnávateľa (čl. 328) dva krát do týždňa po 4 hodiny. Pracovný pomer s matkou bol z dôvodov vyhláseného lockdownu v skúšobnej dobe ukončený.

8.2. Príjem matky u uvedeného zamestnávateľa bol nepravidelný, v mesiacoch apríl, máj a jún 2020 nemala žiadny príjem, v januári 2021 bola jej čistá mzda 20,11 eura. V roku 2019 mala matka príjem z uvedenej dohody 35,08 eura v mesiaci november, 98,24 eura v mesiaci december. Za január 2020 dosiahla príjem 81,86 eura, za február 2020 93,54 eura, za marec 2020 35,07 eura, v mesiacoch júl až október 2020 bol príjem matky 81,86 eura mesačne, za november 2020 mala matka príjem 70,18 eura a za december 2020 81,03 eura. Od 1.8.2020 sa matka zamestnala v spoločnosti Winmed Centrum, s. r. o. kde pracuje ako vedúca kozmetička na pracovný úväzok 20 hodín týždenne a dosiahla príjem do konca roka 2020 v priemere 248,32 eura netto mesačne a za obdobie január a február 2021 vo výške v priemere 229,76 eura mesačne. Podľa vyjadrenia matky je toto zamestnanie iba dočasné, nakoľko je dohodnutá so spoločnosťou PROMA s.r.o., že po rozbehnutí činnosti tejto spoločnosti bude znovu prijatá do pracovného pomeru. Matke finančne prispievajú jej rodičia mesačne sumou 700 eur (čestné prehlásenie čl. 360). Matka je poberateľkou prídavku na jedno maloleté dieťa vo výške 25,50 eura mesačne (v roku 2020 24,95 eura, v roku 2019 24,34 eura).

9.1. Otec býva sám v 3-izbovom byte (predtým v 1-izbovom byte matky), ktorý je v jeho osobnom vlastníctve. Jeho výdavky spojené s bývaním pozostávajú z úhrady preddavkov za plnenia spojené s užívaním bytu vo výške 150 eur mesačne, z preddavkov za spotrebu elektrickej energie vo výške 50 eur mesačne, SIPO uhrádza v sume 4,64 eura mesačne, poplatok za internet vo výške 20 eur mesačne.

9.2. Otec maloletého dieťaťa vykonával zárobkovú činnosť na základe dohody o pracovnej činnosti od 13.10.2018 do 30.09.2019 pre Patrika Masara - Meat Expres. V tomto období dosiahol priemerný čistý mesačný príjem 135,22 eura. Následne na základe novej dohody od 01.10.2019 do 05.12.2019, kedy dosiahol priemerný čistý mesačný príjem 66,33 eura.

9.3. Od 06.12.2019 do 05.04.2020 vykonával otec činnosť na základe dohody o pracovnej činnosti pre spoločnosť Masar & Company s.r.o., pričom podľa potvrdenia od zamestnávateľa dosiahol priemerný

čistý mesačný príjem vo výške 80,62 eura a následne od 09.10.2020, odkedy otec vykonáva činnosť znovu pre uvedenú spoločnosť, kde dosahuje priemerný čistý mesačný príjem 92,21 eura.

9.4. Podľa vyjadrenia otca dosahoval u týchto svojich zamestnávateľov okrem príjmu, ktorý mal potvrdený a z ktorého zamestnávateľ odvádzal odvody a dane, aj iný príjem s tým, že spolu bol jeho čistý príjem od 550 do 650 eur mesačne, v závislosti od počtu odpracovaných hodín podľa požiadaviek zamestnávateľa. Ani jeden z konateľov spoločnosti Masar & Company s.r.o. (Patrik Masár od 29.08.2019 do 23.06.2020 a Lukáš Masár od 24.06.2020) a ani Patrik Masár ako zamestnávateľ otca túto skutočnosť nepotvrdili, pričom ale pripustili možnosť vyplatenia otcovi aj iných finančných prostriedkov v rámci iného výkonu práce nad rozsah dvoch hodín denne. Zo správy spoločnosti Masar & Company s.r.o. zo dňa 12.03.2021 vyplýva, že otec pracoval a pracuje v ich spoločnosti a tiež predtým u zamestnávateľa Patrika Masára na základe dohody o pracovnej činnosti, ktorá bola uzatvorená na štvrtinový úväzok za minimálnu mesačnú mzdu, ktorá je zákonom stanovená aktuálne pre rok 2021 155,75 eura mesačne. Otec maloletého chodí do práce od pondelka do piatka na dve hodiny, je na pozícii šofér - závozník. Do firmy chodí vypomáhať na dve hodiny denne, nakoľko majú aj iných šoférov. V apríli 2020 bola dohoda ukončená, nakoľko nemali vo firme toľko práce a pán H. mal vyhliadnutú inú prácu. Ako výpomoc ho naďalej nepotrebovali a po dohode ho uvoľnili. V októbri 2020 opäť potrebovali šoféra na dohodu a preto znovu oslovili pána H.. Podľa správy Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Nitra otec nebol evidovaný ako uchádzač o zamestnanie v poslednom období, naposledy bol v evidencii v roku 2005. Nepoberal, ani nepoberá, dávku v hmotnej núdzi, ani príspevky a štátne sociálne dávky. Podľa správy Sociálnej poisťovne otec nepoberá, ani nepoberal, zo sociálnej poisťovne žiadne dávky.

10.1. Rodičia otca, vypočutí ako svedkovia, potvrdili, že v minulosti svojmu synovi vypomáhali prispievaním na výživu jeho dieťaťa a to vyššími sumami, keďže sa im v podnikaní darilo. Momentálne mu môžu pomôcť sumami od 200 do 500 eur mesačne, aj to nie pravidelne každý mesiac. Podľa ich vyjadrení ich syn inú prácu, ako tú čo vykonáva u súčasného zamestnávateľa, nemá. Plánuje začať podnikáť cez spoločnosť, v ktorej je sám konateľom aj spoločníkom, avšak vyžaduje to dlhodobejšie prípravy, ktoré boli kvôli korona kríze prerušené.

10.2. Otec dieťaťa je jediným spoločníkom a konateľom obchodnej spoločnosti ARTEOP s.r.o., ktorá podľa daňového priznania za predchádzajúce roky 2018 - 2019 nevykonávala žiadnu činnosť a podávala nulové daňové priznanie. Ani v roku 2020, podľa vyjadrenia otca, prostredníctvom tejto spoločnosti nepodnikal. V minulosti, keď mu rodičia prispievali vyššou sumou, mohol platiť výživné na syna po 400 eur, aktuálne, keď sú aj rodičia finančne na tom horšie, nemôžu mu toľko prispievať a tým pádom nemôže ani otec platiť na výživu dieťaťa 400 eur a to aj napriek tomu, že si stále praje, aby syn do predmetnej súkromnej školy chodil. Čo sa týka jeho aktuálneho príjmu, ten je nižší ako bol v minulosti, keď ešte chodil služobne pre tovar do Maďarska. V súčasnej dobe má vyšší príjem vtedy, keď ide vypomôcť mimo svojho pracovaného času, ktorý má určený na dve hodiny denne.

10.3. Otec presnú výšku svojho pravidelného čistého mesačného príjmu uviesť nevedel, tiež nevedel uvedené žiadnym spôsobom zdokladovať. Taktiež sa nepodarilo ani prostredníctvom svedkov zistiť aký je skutočný príjem otca, okrem príjmu, ktorý má potvrdený zamestnávateľmi. Podľa vyjadrenia matky otca s tým, ako mu finančne aj v súčasnej dobe pomáhajú, by bol schopný platiť výživné 200 eur mesačne. K takejto výške výživného sa priklonil aj otec dieťaťa ešte v auguste 2020, keď uviedol, že pokiaľ by platil výživné 200 eur, nemal by problém s uhrádzaním poplatkov za bývanie, nakoľko mu v predchádzajúcom období vznikla dlžoba.

11.1. Zo zápisnice o výsledku písomného hlasovania v bytovom dome na E. XX v X. zo dňa 15.10.2020 súd zistil, že otec maloletého mal dlh na príspevku za užívanie bytu spolu s úrokmi vo výške 11.270,53 eura, pričom mu bola odpustená časť úrokov vo výške 3.000 eur. Zvyšnú sumu otec uhradil z pôžičky od súkromnej osoby, ktorú aktuálne nemusí splácať.

11.2. Otec bol tiež vlastníkom 1/3-iny nehnuteľnosti - rodinného domu v kat. území H., ktorý nadobudol v roku 2010 darovacou zmluvou. Podľa vyjadrenia otca, ktoré potvrdil aj svedok - otec otca, uvedený podiel na nehnuteľnosti otcovi dieťaťa daroval jeho otec, ktorý sa kvôli zlej finančnej situácii rozhodol predmetným podielom splatiť časť svojho dlhu, ktorý má voči svojej sestre, a preto otec maloletého svoj podiel previedol na sestru otca v rámci vysporiadania uvedených finančných záležitostí.

12. Otec od júna 2019 prispieval na výživu maloletého V. nasledovne: od júna do novembra 2019 vrátane po 400 eur mesačne, v decembri 2019 nezaplatil nič, v roku 2020 zaplatil sumu 200 eur v januári, vo februári nič, v marci a apríli po 200 eur mesačne, od mája do septembra vrátane nič, od októbra do decembra po 200 eur mesačne a v roku 2021 v januári nič, vo februári zaplatil 400 eur a od marca prispieva po 200 eur s tým, že za mesiac jún otec výživné v čase posledného pojednávania ešte uhradené nemal. Otec sa s maloletým stretáva sporadicky približne jedenkrát do mesiaca. Maloletému prispieva kúpou darčiekov pri príležitosti sviatkov.

13.1. Na základe vykonaného dokazovania dospel súd k záveru, že aj napriek doplneniu dokazovania ohľadne príjmu otca sa jeho reálny príjem nepodarilo preukázať a to ani výsluchom svedkov - zamestnávateľov otca, ktorých výpovede súd vyhodnotil ako nevierohodné. Zo zistených skutočností je zrejmé, že príjem otca je podstatne vyšší ako je uvedený v potvrdeniach o jeho príjme a pokiaľ by svedkovia - konatelia spoločnosti Masar & Company s.r.o. potvrdili, že otec u nich dostával a aj dostáva aj iný príjem, ako ten, z ktorého sú mu vykonávané odvody a platená daň, vystavovali by sa možnosti trestného stíhania a preto túto skutočnosť, uvádzanú otcom maloletého opakovane na pojednávaniach, nepotvrdili. Skutočný čas, ktorý otec v uvedenej spoločnosti denne odpracuje sa nedal zistiť ani z evidencie dochádzky zamestnanca, nakoľko v tejto je uvedený iba počet odpracovaných dní v jednotlivom mesiaci bez počtu odpracovaných hodín.

13.2. Súd mal za to, že nezdokladovanie reálneho príjmu otca otcom nemôže smerovať proti záujmom maloletého dieťaťa, a preto vychádzal z tej skutočnosti, že pokiaľ by otec pracoval riadne a využil by osem hodinový pracovný fond, jeho príjem by sa mohol pohybovať v priemere vo výške od 500 do 650 eur, tak ako to potvrdil aj otec maloletého. Okrem tohto príjmu má otec príjem aj formou príspevkov od svojich rodičov, ktorí sa v priemere podľa názoru súdu (presná suma sa nedala žiadnym vierohodným spôsobom zistiť) pohybuje vo výške cca 250 eur mesačne (matka otca uviedla, že synovi prispieva sumou 100 eur a otec od 200 do 500 eur nepravidelne, nie každý mesiac).

13.3. Otec v minulosti deklaroval, že môže a aj chce na syna prispievať sumou 400 eur, toto však bolo za situácie, že mu mohli finančne prispievať jeho rodičia aj vyššou sumou. Z vyjadrenia svedkov - rodičov otca je ale zrejmé, že sa im prestalo finančne dariť v podnikaní, a preto už nemôžu svojmu synovi prispievať sumami ako v minulosti. Matka otca sa sama vyjadrila, že výživné vo výške 200 eur mesačne by mohol syn aj za ich pomoci aj do budúca zvládať platiť.

14.1. Čo sa týka obdobia, počas ktorého otec prácu nevykonával a nemal žiadny príjem, túto skutočnosť súd posúdil v neprospech otca maloletého dieťaťa, nakoľko tento sa nemohol zaevidovať na príslušnom úrade práce ako uchádzať o zamestnanie z dôvodov, že stále je konateľom a spoločníkom v spoločnosti s ručením obmedzeným, ktorá ale dlhodobo nevykonáva žiadnu činnosť a otec z tejto spoločnosti žiadnym spôsobom neprofituje.

14.2. Otec nepreukázal, že by počas tohto obdobia vyvíjal akékoľvek aktivity smerujúce k hľadaniu si iného zamestnania, nepreukázal kontaktovanie potencionálnych zamestnávateľov ohľadne prijatia do pracovného pomeru a jeho osobné potreby zabezpečovali v uvedenom období jeho rodičia. Táto skutočnosť tiež nemôže byť posúdená v neprospech maloletého dieťaťa.

15. Príjem matky maloletého, pokiaľ bola v riadnom pracovnom pomere, bol primeraný jej možnostiam a schopnostiam. Aktuálne matka dosahuje príjem z práce na čiastočný pracovný úväzok, ktorého výška je veľmi nízka v porovnaní k výdavkom matky na maloleté dieťa, avšak matka má v tomto finančnú podporu zo strany svojich rodičov, ktorí jej pravidelne prispievajú sumami 700 až 800 eur mesačne. Spolu tak príjem matky mesačne je zhruba na hranici príjmu, ktorý dosahovala u predchádzajúceho zamestnávateľa. Je zrejmé, že matka sa na tento príjem od svojich rodičov môže spoľahnúť, a preto aj naďalej pracuje na skrátený pracovný úväzok a môže si dovoliť aj dlhšie obdobie čakať na prijatie do pracovného pomeru ku svojmu predchádzajúcemu zamestnávateľovi. Súd preto pri príjme matky vychádzal z jej príjmu vrátane príspevku od jej rodičov.

16. Výdavky na maloleté dieťa sú, bez stravy v domácnosti a tiež každodenných potrieb, približne vo výške 600 eur mesačne, ktorá suma presahuje výšku primeraného výživného zo strany otca ako i matky maloletého dieťaťa s poukazom na ich schopnosti a možnosti. Matka si ale dokáže zabezpečiť finančné prostriedky v takej výške, aby tieto potreby mohla v plnej miere zabezpečiť. Výdavky na maloletého V. sú nadštandardné, keďže navštevuje súkromnú základnú školu, na ktorej sa rodičia ešte v čase ich spolužitia dohodli a otec aj v súčasnosti si želá, aby uvedenú školu maloletý aj naďalej navštevoval, ale jeho konanie, čo sa týka zabezpečovania financií, uvedenému nezodpovedá.

17. Matka navrhla otcovi určiť výživné na dieťa v sume 400 eur mesačne, ktoré by spolu s výživným z jej strany bolo postačujúce na krytie potrieb maloletého dieťaťa. Otec v konečnom návrhu žiadal, aby

súd určil výživné okolo 100 eur mesačne. Kolízny opatrovník navrhol, aby súd otcovi určil výživné vo výške 170 eur mesačne.

18.1. Pri určovaní výšky výživného otcovi na dieťa vychádzal prvoinštančný súd z možností a schopností otca, ktorý počas svojho aktívneho pracovného života bol schopný dosiahnuť maximálny príjem 1 000 eur, aj to počas práce v zahraničí, s čím súviseli aj zvýšené výdavky na maloleté dieťa. Pokiaľ by sa otec zamestnal na plný pracovný úväzok a nie iba na dve hodiny denne, čo nezodpovedá jeho veku a zdravotnému stavu, mohol by podľa názoru súdu dosahovať pri svojom stredoškolskom vzdelaní príjem vo výške minimálne tých 650 eur, ktorý príjem otec podľa jeho vyjadrení aj bol schopný v minulosti dosiahnuť. Otec žiadnym spôsobom nepreukázal výšku svojho skutočného príjmu, preto súd posudzoval jeho možnosti a schopnosti s prihliadnutím v prvom rade na záujem maloletého dieťaťa. Uvedená suma spolu s finančnými prostriedkami, ktoré otcovi poskytujú jeho rodičia v priemere vo výške 250 eur mesačne tak umožňuje prispievať otcovi výživným vo výške 200 eur mesačne a to s prihliadnutím k zvýšeným výdavkom maloletého V.. Takto určené výživné je uvedenému primerané.

18.2. Zo žiadnych skutočností nevyplýva, že by otcov príjem bol vyšší ako príjem, ktorý sa vyššie uvedeným spôsobom podarilo ustáliť, pretože v opačnom prípade by o tom svedčila aj jeho vyššia životná úroveň a nebol by odkázaný na finančnú pomoc od svojich rodičov. Podľa názoru súdu určené výživné 200 eur mesačne spolu s príspevkom matky a prídavkom na dieťa, ktoré poberá matka, zodpovedá odôvodneným potrebám chlapca vo veku necelých 9 rokov, ktorý je žiakom 3. ročníka základnej školy s potrebami bežného charakteru a mimoriadnymi výdavkami súvisiacimi s návštevou súkromnej základnej školy. Zároveň takto určené výživné zodpovedá aj možnostiam a schopnostiam otca, ktorého konanie ohľadne preukazovania jeho príjmu nemožno pričítať na ťarchu maloletého dieťaťa. Súd poukázal aj na tú skutočnosť, že rodičia, ktorí nedosahovali ani v minulosti nadštandardné príjmy, sa rozhodli umiestniť svoje dieťa do súkromnej základnej školy, ktorá je extrémne finančne náročná a spolu s ďalšími výdavkami na mimoškolské aktivity dieťaťa je životná úroveň maloletého v porovnaní so životnou úrovňou jeho rodičov neprimerane vysoká. Poznamenal, že konanie otca pri prevode svojho spoluvlastníckeho podielu na svojho otca súd neposúdil v zmysle § 75 ods. 1 Zákona o rodine, pretože po vysvetlení celkovej finančnej situácie rodiny svedeckými výpoveďami rodičov otca, považoval takéto konanie za morálne a otec maloletého aj takýmto spôsobom oplatil pomoc, ktorú mu finančne jeho rodičia dlhodobo poskytujú.

19. Súd zaviazal otca prispievať na výživu maloletého V. od nadobudnutia právoplatnosti výroku o rozvoze manželstva, pretože ide o úpravu práv a povinností k maloletému dieťaťu na čas po rozvoze manželstva, t. j. od 13.06.2019. Otcovi tak vzniklo po odrátení výživného, ktoré doteraz uhradil, ročné výživné vo výške 400 eur (otec zaplatil od júna 2019 do 30.06.2021 sumu 4.600 eur a mal zaplatiť 200 eur x 25 mesiacov = 5.000 eur), ktorú sumu je otec povinný uhradiť k rukám matky do troch dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia v zmysle ustanovenia § 232 ods. 3 CSP.

20. O trovách konania súd rozhodol v zmysle § 52 Civilného mimosporového poriadku tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

21. Proti tomuto rozsudku podala navrhovateľka - matka maloletého dieťaťa v zákonnej lehote odvolanie prostredníctvom svojho splnomocneného právneho zástupcu s poukazom na ustanovenie § 365 ods. 1 písm. f/ a h/ CSP. Týmto odvolaním napáda rozhodnutie súdu prvej inštancie vo výroku, v ktorom určil výšku výživného na maloletého syna V. len vo výške 200 Eur. Matka sa domáha, aby odvolací súd rozhodnutie napadnuté týmto odvolaním zmenil tak, že jej návrhu vyhovie v plnom rozsahu a to z dôvodu, že súd prvej inštancie na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam, na ktorých založil svoje rozhodnutie a dospel k nesprávnym právnym záverom, na ktorých založil rozhodnutie o výške výživného na maloletého V. H..

22. Poukazujúc na chronológiu tohto sporu uviedla, že napriek doplneniu dokazovania ohľadne príjmu otca sa súdu prvej inštancie nepodarilo jeho reálny príjem preukázať a to ani výsluchom svedkov - zamestnávateľov otca, ktorých výpovede súd vyhodnotil ako nevierohodné. Zo zistených skutočností je zrejmé, že príjem otca je podstatne vyšší ako je uvedený v potvrdeniach o jeho príjme a pokiaľ by svedkovia - konatelia spoločnosti Masar & Company s.r.o. potvrdili, že otec u nich dostával a aj dostáva iný príjem, ako ten, z ktorého sú mu vykonávané odvody a platená daň, vystavovali by sa možnosti trestného stíhania, a preto túto skutočnosť, uvádzanú otcom maloletého opakovane na pojednávaní, nepotvrdili. Skutočný čas, ktorý otec v uvedenej spoločnosti denne odpracuje sa nedal zistiť ani z evidencie dochádzky zamestnanca, nakoľko v tejto je uvedený iba počet odpracovaných dní v jednotlivom mesiaci bez počtu odpracovaných hodín.

23.1. Zo správy spoločnosti Masar & Company s.r.o. zo dňa 12.03.2021 vyplýva, že otec pracoval a pracuje v ich spoločnosti a tiež predtým u zamestnávateľa Patrika Masára na základe dohody o pracovnej činnosti, ktorá bola uzatvorená na štvrtinový úväzok za minimálnu mesačnú mzdu, ktorá je zákonom

stanovená aktuálne pre rok 2021 vo výške 155,75 eura mesačne. Otec maloletého chodí do práce od pondelka do piatka na dve hodiny, je na pozícii šofér - závozník. Do firmy chodí vypomáhať na dve hodiny denne. V danej veci je zrejme, že otec si nehľadal zamestnanie, v ktorom by dosahoval vyšší príjem, pričom neuviedol žiadny dôvod takéhoto správania sa. Od 13.10.2018 do 30.09.2019 vykonával zárobkovú činnosť na základe dohody o pracovnej činnosti pre Patrika Masára - Meat Expres. V tomto období dosiahol priemerný čistý mesačný príjem 135,22 eura a následne na základe novej dohody od 01.10.2019 do 05.12.2019, znovu v tejto spoločnosti, dosiahol priemerný čistý mesačný príjem 66,33 eura. Od 06.12.2019 do 05.04.2020 vykonával otec maloletého činnosť na základe dohody o pracovnej činnosti pre spoločnosť Masar & Company s.r.o., pričom podľa potvrdenia tohto zamestnávateľa dosiahol priemerný čistý mesačný príjem vo výške 80,62 eura. V apríli 2020 bola dohoda ukončená, nakoľko nemali vo firme toľko práce a otec mal vyhliadnutú inú prácu. Ako výpomoc ho naďalej nepotrebovali a po dohode ho uvoľnili. V októbri 2020 opäť potrebovali šoféra na dohodu a preto otca maloletého znovu oslovili a následne od 9.10.2020 otec znovu vykonáva činnosť pre uvedenú spoločnosť, kde dosahuje priemerný čistý mesačný príjem 92,21 eura.

23.2. Napriek zmene zamestnávateľa je podľa vyjadrenia otca jeho aktuálny príjem nižší ako bol v minulosti. V súčasnej dobe má vyšší príjem vtedy, keď ide vypomôcť mimo svojho pracovného času, ktorý má určený na dve hodiny denne. Otec presnú výšku svojho pravidelného čistého mesačného príjmu uviesť nevedel, tiež nevedel uvedené žiadnym spôsobom zdokladovať. Taktiež sa nepodarilo ani prostredníctvom svedkov zistiť aký je skutočný príjem otca, okrem príjmu, ktorý má potvrdený zamestnávateľmi. Deklarovaná zárobková situácia otca nezodpovedá jeho reálnym možnostiam a schopnostiam. Región, v ktorom otec maloletého žije, vďaka blízkosti hlavného mesta poskytuje relatívny dostatok pracovných možností. Zo zisteného skutkového stavu nevyplýva, že by otec maloletého vyvíjal zmysluplné úsilie nájsť si lepšie platené pracovné miesto, ani nebol ako nezamestnaný evidovaný na úrade práce. Otec maloletého v konaní však bližšie nepreukázal, že s vynaložením primeraného úsilia bola práca pre spoločnosť Masar & Company s.r.o. jedinou možnou prácou, ktorá v danom čase prichádzala preňho do úvahy.

24.1. Súd prvej inštancie správne dospel k záveru, že nezdokladovanie reálneho príjmu otcom, nemôže smerovať proti záujmom maloletého dieťaťa. Pri posudzovaní schopností a možností otca vychádzal z príjmu, ktorý by otec objektívne mohol mať pokiaľ by pracoval riadne a využil by osem hodinový pracovný fond a dospel k záveru, že príjem otca by sa mohol pohybovať v priemere vo výške od 500 do 650 eur, tak ako to potvrdil aj otec maloletého. Okrem tohto príjmu mal otec maloletého príjem aj formou príspevkov od svojich rodičov, ktorí sa v priemere podľa názoru súdu (presná suma sa nedala žiadnym vierohodným spôsobom zistiť) pohybuje vo výške cca 250 eur mesačne (matka otca uviedla, že synovi prispieva sumou 100 eur a otec od 200 do 500 eur nepravidelne, nie každý mesiac).

24.2. Súd prvej inštancie v konaní nepreveroval, či otec maloletého si hľadal inú prácu, nepreveroval aké boli reálne pracovné ponuky na trhu práce, dopytom na príslušný úrad práce a nečerpal informácie z internetovej stránky Štatistického úradu SR, v časti Ukazovateľa ekonomického vývoja SR - Priemerná mesačná mzda - Priemerná mesačná mzda podľa odvetví v príslušnom kalendárnom roku. Pokiaľ sa otec maloletého uspokojil s minimálnou mesačnou mzdou, ktorá je zákonom stanovená aktuálne pre rok 2021 vo výške 155,75 eura mesačne, z čoho nemôže vyžiť ani on sám, je namieste vychádzať z jeho možného predpokladaného príjmu, pri zohľadnení jeho vzdelania, praxe, zdravotného stavu, pracovných ponúk a pod., pri podpornom zistení aj priemernej mesačnej mzdy podľa príslušných odvetví v roku 2020 na Štatistickom úrade SR, kedy bola priemerná mesačná nominálna mzda zamestnanca hospodárstva SR vo výške 1.133 eur.

24.3. Z verejne dostupných zdrojov je zrejme, že napríklad priemerný hrubý plat pomocného pracovníka (pomocné práce) v Nitrianskom kraji je 728 eur, teda je vyšší ako príjem otca zo zamestnania, z ktorého vychádzal súd prvej inštancie pri objektívnom posúdení príjmu otca, pokiaľ by pracoval riadne a využil by osem hodinový pracovný fond.

25. Otec maloletého zjavne nevyužíva svoje schopnosti pre získanie finančných prostriedkov, a preto navrhovateľka navrhla, aby súd prvej inštancie pri svojom rozhodovaní vychádzal z princípu potenciality a nie z princípu fakticity, resp. aby v prípade otca uplatnil princíp potenciality. Navrhla súdu prvej inštancie, aby pri svojom rozhodovaní vychádzal z príjmov, ktoré otec maloletého potencionálne mohol mať vzhľadom na svoj vek, zdravotný stav, schopnosti, stupeň dosiahnutého vzdelania a jeho zameranie, prax, jazykové znalosti, dopyt na trhu práce. Ak príjem otca predstavuje len sumu 155,75 eura mesačne, tak otec nedostatočne využíva svoj pracovný potenciál. Pokiaľ by výživné bolo len v sume 200 eur, takmer v celom rozsahu by bola prenesená vyživovacia povinnosť na matku, ktorá je neprimerane znevýhodnená a závažným spôsobom bolo zasiahnuté do jej procesných práv.

26. Otec maloletého, doposiaľ nezaopatreného dieťaťa, si musí byť vedomý, že má zákonnú vyživovaciu povinnosť k svojmu nezaopatrenému dieťaťu, ktoré nemá možnosť vzhľadom na svoj vek živiť sa samé a úmerne tejto skutočnosti je povinný vyvíjať aj patričnú snahu a úsilie zabezpečiť si adekvátny príjem. Keďže príjmové pomery otca samy osebe neposkytujú úplný obraz o situácii otca, otec maloletého má nízky preukázateľný príjem, navrhovateľka poukazuje na skutočnosť, že otec disponuje značnými majetkovými podstatami. Je vlastníkom 3 - izbového bytu v X., do roku 2020 bol podielovým spoluvlastníkom rodinného domu s vinicou v H. a je jediným spoločníkom a konateľom v spoločnosti Arteop s.r.o. so základným imaním 7.000 Eur. Otec maloletého v roku 2020 bezodplatne previedol svoj podiel vo veľkosti 1/3 na nehnuteľnosti - rodinnom dome s vinicou v H., čím si znížil svoj príjem a zároveň sa zbavil majetku, ktorý mohol predať alebo prenajímať a mať z neho ďalší príjem.

27.1. Matka namietala, že súd prvej inštancie nesprávne vyhodnotil konanie otca pri bezodplatnom prevode svojho 1/3 spoluvlastníckeho podielu na vinici a rodinnom dome v H. na tetu (sestru jeho otca), keď konanie otca neposúdil v zmysle § 75 ods. 1 Zákona o rodine. Súd prvej inštancie nesprávnym právnym posúdením veci dospel k záveru, že takéto konanie otca je morálne a otec maloletého aj takýmto spôsobom oplatil pomoc, ktorú mu finančne jeho rodičia dlhodobo poskytujú.

27.2. Otec maloletého spoluvlastnícky podiel nedaroval svojim rodičom ale sestre otca, a preto matka takéto konanie otca považuje za účelové, nakoľko otec sa v priebehu konania o určenie výživného na svoje maloleté dieťa vzdal majetkového prospechu bez vyplatenia akejkoľvek protihodnoty. Otec maloletého nemal vážne dôvody pre to, aby bezodplatne previedol svoj spoluvlastnícky podiel na nehnuteľnosti na svoju tetu. Bezodplatným prevodom spoluvlastníckeho podielu na nehnuteľnosti otec nenadobudol majetok, ktorý by podstatne zmenil, resp. zlepšil jeho pomery. Bezodplatným prevodom spoluvlastníckeho podielu na rodinnom dome a vinici v H. došlo k úniku potenciálneho majetku u otca, čo bolo podľa názoru navrhovateľky nutné určitým spôsobom odzrkadliť aj v určenom výživnom.

28.1. Maloletý V. H. podľa odborných lekárskeho vyšetrení trpí separačnou úzkosťou z odlúčenia (je silne citovo viazaný na matku) a poruchou adaptácie na kolektív. Rozvratom manželstva začal mať aj dermatologické problémy - atopický ekzém a pre zistené ochorenia má dlhodobo nepriaznivý zdravotný stav. Matka má zvýšené výdavky aj so zdravotným stavom maloletého dieťaťa, s ktorým navštevuje psychologickú poradňu. Maloletý je žiakom 3. ročníka súkromnej základnej školy. Zo štátnej škôlky, ktorú navštevoval jeden rok, musel odísť, pretože bol neustále chorý, na antibiotikách. Začal preto navštevovať súkromnú škôlku UNES, z ktorej automaticky postúpil do prvého ročníka súkromnej základnej školy. Do súkromnej školy chodí zo zdravotných dôvodov, nakoľko maloletému sú tam podávané aj lieky, je to dezinfikované prostredie, majú tam aj žiariče a je tam málo detí v triedach. Potvrdením psychologičky bolo v konaní pred súdom prvého stupňa preukázané, že maloletý v škole, ktorú navštevuje, je šťastný. Navrhovateľka na preukázanie tohto skutkového tvrdenia predložila súdu prvej inštancie aj vyjadrenie špeciálneho školského pedagóga a triednej učiteľky.

28.2. Otec maloletého pred súdom prvej inštancie niekoľkokrát vyhlásil, že výživné v sume 400 eur platiť chce a aj bude, no nechce mať súdnym rozhodnutím určenú výšku výživného v sume 400 eur, z dôvodu, že z jeho finančných prostriedkov, ktoré momentálne zarába to nie je možné. Otec maloletého zvýšené výdavky spojené so vzdelávaním maloletého uznal a po spoločnej dohode s matkou mesačne uhradil, napriek tomu, že v konaní špekulatívne preukázal nízky mesačný príjem. Matka maloletého má záujem zabezpečiť dieťaťu porovnateľné podmienky s takými podmienkami, aké by dieťa malo, keby obaja rodičia žili spolu a riadne sa o dieťa starali. Je povinnosťou otca, aby si usporiadal život tak, aby bol schopný plniť si vyživovaciu povinnosť vo vzťahu k maloletému synovi. Je povinnosťou obidvoch rodičov uspokojovať potreby maloletého s výživou, stabilizáciou či udržiavaním priaznivého zdravotného stavu, odievaním, hygienou, výchovou a vzdelávaním, prípravou na povolenie. Pri posudzovaní nákladov na maloletého je potrebné prihliadnuť na opakujúce sa výdaje spojené so súkromnou školou, ktorú maloleté dieťa zo zdravotných dôvodov a na želanie obidvoch rodičov navštevuje.

29.1. Pre matku bol veľkým prekvapením návrh kolízneho opatrovníka prednesený na pojednávaní konanom dňa 17.06.2021, ktorý sa po prvýkrát zúčastnil pojednávania a na rozdiel od kolíznej opatrovníčky pani Mgr. Jany Bírovej, bez toho, aby sa oboznámil s výsledkami dovtedy vykonaného dokazovania, navrhol súdu prvej inštancie priznať maloletému výživné len vo výške 170 eur. K tomuto návrhu matka uviedla, že ani doplnenie dokazovania nepreukázalo nové skutočnosti ohľadne príjmu otca, a preto považuje diametrálne odlišné návrhy kolíznych opatrovníkov za prekvapujúce a vzhľadom na prvú účasť tohto kolízneho opatrovníka na poslednom nariadenom pojednávaní, na ktorom bol vyhlásený aj rozsudok, za nezodpovedajúci vykonaným dokazovaním zistenému skutkovému stavu a v rozpore so záujmami maloletého V. H..

29.2. Napriek návrhu kolízneho opatrovníka, považuje matka výživné vo výške 400 eur za primerané odôvodneným potrebám maloletého, ako aj možnostiam a schopnostiam otca, ktorý v konaní sám

uviedol, že je to v jeho finančných možnostiach a schopnostiach. Otec maloletého v období do rozvodu manželstva a aj po rozvode manželstva strán sporu zabezpečoval životný štandard, na ktorý si maloletý zvykol, a preto je podľa matky v možnostiach a schopnostiach otca takýto štandard maloleťmu naďalej zabezpečovať. Otcom preukázané príjmy nezodpovedajú jeho výdavkom, keď uhrádzal poplatky súvisiace s užívaním nehnuteľností, ale bez problémov do novembra 2019 platil na dieťa výživné v sume 400 eur. Suma 400 eur zabezpečí nevyhnutné a odôvodnené potreby maloletého aj s prihliadnutím na zdravotný stav maloletého. Pri určení nižšieho výživného otcovi maloletého, by sa matka, ktorá maloleťmu poskytuje osobnú starostlivosť, podstatne vyššou mierou podieľala na uspokojovaní potrieb maloletého dieťaťa po materiálnej stránke. Za situácie, že rodičia spolu nežijú, aj otec musí svoje aktivity sústrediť na dosiahnutie vyššieho príjmu. U rodičov neboli zistené skutočnosti, ktoré by obmedzovali ich pracovnú schopnosť.

30. Skutočnosť, že otec nevykonáva zárobkovú činnosť zodpovedajúcu jeho veku, zdravotnému stavu, schopnostiam, stupňu dosiahnutého vzdelania a jeho zamerania, praxi, jazykovým znalostiam a takýmto konaním sa otec vzdal objektívnej možnosti platiť výživné vo výške 400 eur, nemôže byť na úkor maloletého. Opačný výklad ustanovenia § 75 ods. 1 veta druhá Zákona o rodine by viedol k absurdným dôsledkom, medziiným k tomu, že otec by sa „zbavil“ (alebo mohol „zbaviť“) svojej vyživovacej povinnosti. Pri hodnotení tejto schopnosti treba zistiť okrem iného dôvody, kvôli ktorým otec maloletého pracuje na základe dohody o pracovnej činnosti, uzatvorenej na štvrtinový úväzok (od pondelka do piatka na dve hodiny) v pozícii šofér - závozník.

31. Vzhľadom na to, že v napadnutej časti súd vec nesprávne skutkovo vyhodnotil a nesprávne právne posúdil, matka žiada, aby odvolací súd zmenil rozhodnutie súdu prvej inštancie tak, že otca maloletého zaviazuje prispievať na výživu maloletého V. H. sumou vo výške 400 eur mesačne s účinnosťou od podania návrhu, ktoré bude otec povinný zaplatiť spolu s nedoplatkom na zročnom výživnom.

32. K odvolaniu matky sa písomne vyjadril kolízny opatrovník maloletého dieťaťa, poukazujúc na to, že v konečnom návrhu uviedol, aby súd určil otcovi výživné na mal. dieťa vo výške 170 eur mesačne. Vzhľadom na uvedené sa stotožňuje s rozhodnutím prvostupňového súdu, lebo dané rozhodnutie je v čo najlepšom záujme mal. dieťaťa.

33. Otec maloletého k odvolaniu poznamenal, že dňa 06.07.2021 ukončil dohodu o pracovnom pomere a tohto času je bez práce. Zotrvál na svojich predchádzajúcich vyjadreniach k veci.

34. Krajský súd v Nitre, ako súd odvolací (§ 34 Zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok, ďalej len „CSP“) preskúmal rozsudok súdu prvej inštancie v rozsahu vyplývajúcom z § 65 CMP, neviazaný pritom odvolacími dôvodmi v zmysle § 66 CMP, odvolanie prejednal bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 a contrario CSP, keď v zmysle § 219 ods. 3 za použitia § 378 ods. 1 CSP oznámil miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku na úradnej tabuli súdu a na webovej stránke krajského súdu v lehote najmenej päť dní pred jeho vyhlásením) a dospel k záveru, že odvolanie matke maloletého dieťaťa je čiastočne opodstatnené, preto napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 388 CSP zmenil tak, ako je uvedené v enunciiate tohto rozsudku.

35. Podľa § 388 CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zmení, ak nie sú splnené podmienky na jeho potvrdenie, ani na jeho zrušenie.

36.1. Konanie o rozvod manželstva je mimosporovým konaním, na ktoré sa s účinnosťou od 1. júla 2016 vzťahuje zákon č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej tiež „CMP.“). Ak tento zákon neustanovuje inak, na konanie podľa neho sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku (§ 2 ods. 1 CMP).

36.2. Podľa § 35 CMP súd je povinný zistiť skutočný stav veci.

36.3. Podľa § 36 CMP súd je povinný vykonať aj iné dôkazy, ako navrhli účastníci, ak je to potrebné na zistenie skutočného stavu veci.

36.4. Podľa § 65 CMP, odvolací súd nie je viazaný rozsahom odvolania vo veciach, v ktorých možno začať konanie aj bez návrhu.

36.5. Podľa § 66 CMP, odvolací súd nie je odvolacími dôvodmi viazaný.

36.6. Podľa § 100 CMP s konaním o rozvod manželstva je spojené konanie o úpravu pomerov manželov k ich maloletým deťom na čas po rozvode.

36.7. Podľa § 111 písm. c/ CMP v konaní vo veciach starostlivosti súdu o maloletých súd rozhoduje o výžive maloletého.

37.1. Podľa § 24 ods. 1 Zákona o rodine v rozhodnutí, ktorým sa rozvádza manželstvo rodičov maloletého dieťaťa, súd upraví výkon ich rodičovských práv a povinností k maloleťmu dieťaťu na čas po rozvode, najmä určí, komu maloleťé dieťa zverí do osobnej starostlivosti, kto ho bude zastupovať a

spravovať jeho majetok. Súčasne určí, ako má rodič, ktorému nebolo maloleté dieťa zverené do osobnej starostlivosti, prispievať na jeho výživu, alebo schváli dohodu rodičov o výške výživného.

37.2. Súd, ktorý koná o rozvoze manželstva, rozhoduje zásadne len o úprave výkonu rodičovských práv a povinností k maloletým deťom na čas po rozvoze, takže nikdy nie je možné v konaní o úprave práv a povinností rodičov k maloletému dieťaťu na čas po rozvoze spojenom obligatórne s konaním o rozvod manželstva určiť začiatok plnenia vyživovacej povinnosti rodiča na maloleté dieťa pred právoplatnosťou rozsudku o rozvoze.

37.3. Pokiaľ teda matka v petite odvolania žiadala, aby odvolací súd zmenil rozhodnutie súdu prvej inštancie tak, že otca zaviazže prispievať na výživu maloletého V. H. sumou vo výške 400 eur mesačne s účinnosťou od podania návrhu, ktoré bude otec povinný zaplatiť spolu s nedoplatkom na zročnom výživnom, jej návrhu o určení výživného od podania návrhu nie je možné vyhovieť, pretože celá úprava výkonu rodičovských práv a povinností smeruje len do času, ktorý nastane po právoplatnosti rozsudku o rozvoze.

38.1. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky.

Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

38.2. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

38.3. Odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia nemusí dať odpoveď na všetky odvolacie námietky uvedené v odvolaní, ale len na tie, ktoré majú pre rozhodnutie o odvolaní podstatný význam, ktoré zostali sporné alebo na ktoré považuje odvolací súd za nevyhnutné dať odpoveď z hľadiska doplnenia dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie (II. ÚS 78/05).

39.1. Plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť. Obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov. Každý rodič bez ohľadu na svoje schopnosti, možnosti a majetkové pomery je povinný plniť svoju vyživovaciu povinnosť v minimálnom rozsahu vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené, neplnoleté dieťa, alebo na nezaopatrené dieťa podľa osobitného zákona. Pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Ak rodičia žijú spolu, prihliadne súd aj na starostlivosť rodičov o domácnosť. Výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča, súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť (§ 62 ZoR).

39.2. Podľa § 75 ods. 1 Zákona o rodine pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

40.1. Podľa Dohovoru o právach dieťaťa má každé dieťa právo na životnú úroveň nevyhnutnú pre jeho telesný, duševný, duchovný, mravný a sociálny rozvoj. Prvoradú zodpovednosť za zabezpečenie životných podmienok nevyhnutných pre rozvoj dieťaťa nesú v rámci svojich schopností a finančných

možností rodiča. Vo všeobecnosti platí, že konkrétna výška výživného je ovplyvňovaná faktormi ako na strane výživou oprávneného, tak aj na strane výživou povinného. Na strane oprávneného dieťaťa je potrebné skúmať jeho skutočné odôvodnené potreby s ohľadom na zákonnú mieru povinnosti rodiča, ktorá je daná tým, že dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni svojich rodičov. Základnou podmienkou správneho určenia vyživovacej povinnosti rodiča k dieťaťu je vyhodnotenie nákladov na dieťa. Výška mesačných nákladov na dieťa má predstavovať vyčíslenie všetkých pravidelných a nepravidelných platieb na dieťa tak, aby bola jednoznačne určiteľná. Náklady na dieťa predstavujú všetky náklady potrebné na uspokojenie jeho potrieb. Oprávnené potreby pritom nezahŕňajú iba stravovanie, ale sú dané širšie jednak potrebami, odevnými, zdravotnými, kultúrnymi a závisia predovšetkým od veku, zdravotného stavu, schopností živiť sa sám, schopností starať sa o seba a podobne. Medzi odôvodnené potreby nepatria len pravidelné mesačné výdavky, ale aj náhodné výdavky, ktoré napríklad súvisia so zdravotným stavom oprávneného ako sú napr. liečebné náklady. Pokiaľ to životná úroveň rodičov dovoľuje, treba zohľadniť aj náklady na voľnočasové aktivity, dovolenky, výlety, detské tábory, lyžiarsky kurz, koníčky a pod. tak, aby sa dieťa (deti) podieľalo na výhodách vyššej životnej úrovne rodičov. Súd na ne musí pri určovaní výživného prihliadnuť.

40.2. Na strane oprávneného sa tiež skúmajú jeho schopnosti, možnosti a majetkové pomery, existencia a počet iných osôb povinných poskytovať výživu a ich schopnosti, možnosti a majetkové pomery, počet nimi vyživovaných osôb a výška takéhoto výživného ako i vyživovacia povinnosť iných povinných voči týmto osobám.

40.3. Na strane povinného rodiča je nevyhnutné prihliadnuť na okruh osôb, ktoré sú povinné poskytovať výživné dieťaťu a výšku a spôsob už poskytovaných plnení, kde je potrebné zohľadniť tiež starostlivosť o dieťa a jeho domácnosť. Okrem uvedeného na strane povinného rodiča je vždy potrebné prihliadnuť k počtu, druhu, výške a dôvodnosti iných vyživovacích povinností a zároveň na okruh osôb, ktoré sú povinné týmto oprávneným poskytovať výživné, ich schopnosti, možnosti a majetkové pomery. Súd je povinný prihliadať tiež na zárobkové možnosti povinných rodičov podľa príjmov z obdobia pred zmenou zamestnania vtedy, ak sa preukáže, že to bol rodič, ktorý sa vzdal bez vážneho dôvodu výhodnejšieho zamestnania alebo zárobku. V takom prípade je súd povinný skúmať dôvody, ktoré ho viedli k strate na príjmoch alebo majetku. Pri hodnotení príjmu dosahovaného v pracovnom pomere súd skúma, či rodič dostáva za vykonanú prácu adekvátny príjem, a teda či jeho práca zodpovedá jeho schopnostiam. Nemožno poskytnúť ochranu špekulatívnemu správaniu sa povinného rodiča, ktorý by chcel znižovať svoj príjem za účelom čo najnižšieho stanovenia výživného.

40.4. Pre posúdenie schopností a možností rodiča v zmysle § 96 ods. 1 ZR (teraz § 75 ods. 1 Zákona o rodine) nie sú rozhodujúce jeho skutočné zárobkové (prípadne aj majetkové) možnosti, dané okrem iného jeho fyzickým stavom, nadaním, množstvom získaných vedomostí a pracovných skúseností a pod. Ak súd zistí, že rodič zmenil doterajšie zamestnanie za menej výhodné, starostlivo skúma, či sa tak stalo z dôležitého dôvodu (napr. zo zdravotných dôvodov, z dôvodu odchodu rodiča z funkcie, na ktorej výkon nemá kvalifikáciu, z dôvodu organizačných zmien, zmeny bydliska); ak to tak nie je, vychádza z príjmov rodiča pred zmenou zamestnania (R 27/1970).

41. Odvolací súd sa zaoberal vecnou správnosťou rozhodnutia prvoinštančného súdu o určení výšky vyživovacej povinnosti otca na mal. V., ktoré napadla matka maloletého a vychádzajúc z vykonaného dokazovania súdom prvej inštancie dospel k záveru, že určenie vyživovacej povinnosti otca na mal. V., ktorý má v súčasnosti 9 rokov, v sume 200 eur mesačne nie je vecne správne, keďže nevychádza z reálnejšieho potenciálneho príjmu otca. Súdom prvej inštancie určené výživné považuje odvolací súd za neprimerane nízke, nezohľadňujúce preukázané vysoké výdavky matky na mal. dieťa, ktoré je v jej osobnej starostlivosti.

42. Odvolací súd preskúmajúc odvolaním napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v časti výroku o výživnom konštatuje, že súd prvej inštancie, hoci vykonával rozsiahle dokazovanie starostlivo zamerané na zistenie pomerov oboch rodičov, možností a schopností a majetkových pomerov povinného rodiča - otca a na zistenie odôvodnených potrieb mal. V., napriek tomu nesprávne stanovil výšku potenciálneho príjmu povinného otca maloletého dieťaťa, teda príjmu, ktorý by mal, resp. mohol dosahovať pri existencii objektívne preukázaných skutočností (vek, stupeň dosiahnutého vzdelania, zdravotný stav, schopnosti, prax, dopyt na trhu práce a pod.), keď konštatoval, že pokiaľ by otec riadne

pracoval a využil by 8 hodinový pracovný fond, že jeho príjem by sa mohol pohybovať v priemere vo výške od 500 do 650 eur mesačne, čo potvrdil aj otec dieťaťa.

43.1. Odvolací súd dospel k odlišnému právnomu záveru ohľadne potenciálneho príjmu otca mal. dieťaťa v zmysle § 75 ods. 1 Zákona o rodine a stotožnil sa s argumentáciou matky maloletého v odvolaní, že u otca po zohľadnení jeho veku, vzdelania, praxe vodiča motorových vozidiel, zdravotného stavu a pracovných ponúk na trhu práce neboli zistené také skutočnosti, ktoré by obmedzovali jeho pracovnú schopnosť, a preto je toho právneho názoru, že u otca je treba vychádzať z jeho potenciálneho príjmu, ktorý zodpovedá priemernej mesačnej mzde zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky, ktorá podľa Štatistického úradu SR v roku 2019 bola vo výške 1092 eur a v roku 2020 bola vo výške 1133 eur. Príjem v približne rovnakej výške otec dokázal zarobiť aj v minulosti počas svojho aktívneho pracovného obdobia.

43.2. Po odpočítaní odvodov do Sociálnej poisťovne (nemocenské poistenie 1,4 %, starobné sporenie 4,0 %, invalidné poistenie 3,0 % a poistenie v nezamestnanosti 1 %), preddavkov do zdravotnej poisťovne, uplatnení nezdaniteľnej časti základu dane na daňovníka, uplatnení odpočítateľnej položky na zdravotné poistenie a po odpočte dane z príjmu by čistá priemerná mesačná mzda otca sa pohybovala od cca 820 eur do 850 eur.

44.1. Vzhľadom na uvedený potenciálny príjem otca mu odvolací súd určil výživné na maloletého V. v sume 300 eur mesačne, keď pritom prihliadol na to, že časť výživy dieťaťa je krytá prídavkami na dieťa, ktoré poberá matka, ktoré boli v roku 2019 vo výške 24,34 eura, v roku 2020 vo výške 24,95 eura a v roku 2021 vo výške 25,50 eura; prihliadol pritom na príjem matky maloletého u zamestnávateľa PROMA s.r.o. od 18.10.2018 do 30.11.2020, ktorý dosahovala v priemere mesačne 1100 eur netto, príjem mala aj za práce, ktoré vykonávala na základe dohody o pracovnej činnosti a s prihliadnutím na to, že matka by mala byť znova prijatá do pracovného pomeru v PROMA s.ro., takže ak by jej predpokladaný príjem predstavoval cca 1000 eur netto mesačne, potom by sa popri svojej osobnej starostlivosti o dieťa, ktorou z cca 1/3 vyvažuje vyživovaciu povinnosť otca, mohla podieľať na výžive dieťaťa sumou 230 eur mesačne, čo predstavuje cca 23 % z uvedeného predpokladaného príjmu. Odvolací súd považoval za primerané určenie výživného otcovi na maloletého V. v sume 300 eur mesačne, čo predstavuje cca 35 % z čistého príjmu otca, čo sú síce nadštandardné percentá, avšak zodpovedajúce zvýšeným životným nákladom dieťaťa najmä v súvislosti s pomerne vysokým školným v súkromnej základnej škole, s ktorou otec dieťaťa súhlasil a súhlasí, preto sa musí podieľať na ich úhrade aj za cenu zvýšeného pracovného úsilia, aby si tak mohol zabezpečiť adekvátny príjem. Odvolacím súdom určeným výživným bude mať maloletý V. pre pokrytie svojich odôvodnených potrieb k dispozícii mesačne cca 550 eur, čo zodpovedá jeho zvýšeným životným nákladom a je to aj v súlade so zásadou, že dieťa sa má svojou životnou úrovňou podieľať na životnej úrovni svojich rodičov.

44.2. Odvolací súd pri posudzovaní majetkových pomerov otca, obdobne ako súd prvej inštancie nezohľadnil to, že otec svoj 1/3-nový podiel k rodinnému domu a k vinici, ktorý mu predtým daroval jeho otec, previedol darovacou zmluvou otcovej sestre, čo by sa podľa názoru matky malo odzrkadliť na určenom výživnom. Bolo potrebné zohľadniť to, že sa to udialo v rámci vysporiadania finančných záležitostí v rodine, keď otcovi maloletého pomáhali jeho rodičia nielen pri plnení vyživovacej povinnosti otca na maloletého, ale mu finančne pomáhali aj vtedy keď poberal minimálnu mzdu. Bolo treba prihliadnuť aj na to, že otec po zaplatení výživného v sume 300 eur mesačne z potenciálneho príjmu cca 850 eur netto mesačne bude mať pre pokrytie svojich životných nákladov prakticky rovnakú sumu ako bude mať maloletý V..

44.3. V dôsledku uvedeného odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 388 CSP tak, že otec maloletého dieťaťa otec V. H. je povinný prispievať na výživu maloletého V. H., nar. XX.XX.XXXX sumou 300 eur mesačne, ktoré je povinný platiť vždy do 15. dňa v mesiaci vopred k rukám matky maloletého H.. Y. H., počnúc dňom 13.06.2019, t. j. od právoplatnosti rozsudku o rozvoze manželstva rodičov maloletého dieťaťa.

44.4. Keďže pre rozsudok je rozhodujúci stav v čase jeho vyhlásenia (§ 217 ods. 1 CSP), odvolací súd zároveň rozhodol o zročnom výživnom otca za obdobie od 13.06.2019 do 30.06.2021, t. j. do doby, ku ktorej súd prvej inštancie vyčíslil zročné výživné za 25 mesiacov. Za uvedené obdobie od 13.06.2019 do 30.06.2021 by mal otec zaplatiť na výživu maloletého V. výživné v celkovej sume 7380 eur (180 eur

aliquotná časť výživného od 13.06. do 30.06.2019, 3600 eur od 01.01.2020 do 31.12.2020 a 1800 eur od 01.01.2021 do 30.06.2021) a za toto obdobie (po zohľadnení zaplateného výživného otcom za uvedené obdobie v sume 4380 eur, teda nie 4600 eur, lebo 220 eur z uvedenej sumy bolo potrebné zohľadniť ako časť spotrebovaného výživného za jún) zročné výživné predstavuje sumu 2980 eur / pozostávajúce z aliquotnej časti výživného za jún 2019 v sume 180 eur, a výživného za obdobie od 01.07.2019 do 30.06.2021 v sume 7200 eur (300 eur x 24 mesiacov) a výživného za obdobie od 01.07.2019 do 30.06.2021/, ktorú otcovi v zmysle § 232 ods. 3 druhá veta CSP odvolací súd, vzhľadom na výšku zročného výživného a finančnú situáciu otca doterajšie plnenie si jeho vyživovacej povinnosti a to, že mu v tom pomáhali aj jeho rodičia, povolil splácať v 600 eurových splátkach až do zaplatenia, keď prvú splátku zaplatí v lehote do 28.02.2022, druhú splátku zaplatí v lehote do 31.05.2022, tretiu splátku zaplatí v lehote do 31.08.2022, štvrtú splátku zaplatí v lehote do 30.11.2022 a poslednú splátku v sume 580 eur zaplatí v lehote do 28.02.2023.

45.1. Podľa 396 ods. 1 CSP ustanovenia o trovách konania pred súdom prvej inštancie sa použijú aj na odvolacie konanie.

45.2. Podľa § 396 ods. 2 CSP ak odvolací súd zmení rozhodnutie, rozhodne aj o nároku na náhradu trov konania na súde prvej inštancie.

45.3. Podľa § 52 CMP žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon nestanovuje inak.

45.4. Podľa § 55 CMP súd môže náhradu trov konania priznať aj vtedy, ak je to s ohľadom na okolnosti prípadu spravodlivé.

46. O trovách prvoinštančného a odvolacieho konania rozhodol odvolací súd tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov prvoinštančného a odvolacieho konania s poukazom na § 396 ods. 1, 2 CSP v spojení § 52 CMP, pretože nezistil dôvody na aplikáciu § 55 CMP.

47. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0 (§ 393 ods. 2 druhá veta Civilného sporového poriadku v spojení s § 3 ods. 9 posledná veta zák. č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP), v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP). Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), to neplatí, ak je a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).